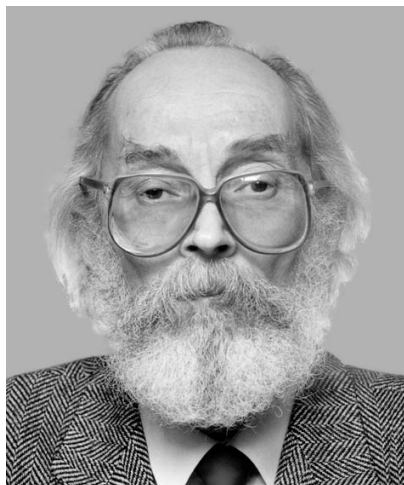

КОВАЛЬ Олександр Іванович (07. 05. 1945, с. Жердова Бровар. р-ну Київ. обл. — 26. 09. 2018, Київ) — кінорежисер, кінооператор, сценарист. Професор (2003), член-кореспондент НАМУ (1997). Народний артист України (1993). Орден «За заслуги» 3-го ступеня (2001). Держ. премії України ім. Т. Шевченка (1991), ім. О. Довженка (2006). Член НСКУ (1978). Закін. ВДІК (Москва, 1971; майстерня [Р. Кармена](#)). Від 1963 (з перервою) працював на студії «Укркінохроніка» (Київ): реж., оператор, худож. кер. твор. об'єдн. «Автопортрет» (1971–75), «Дзвін» (1976–97), дир. (1997–2003); водночас від 1990 — худож. кер. майстерні кінорежисури докум. кіно, професор (від 2000), завідувач кафедри кінорежисури та кінодраматургії (від 2004) Київ університету театру, кіно і телебачення; за сумісництвом від 2002 — зав. лаб. екран. мистецтв Інституту проблем сучас. мистецтва НАМУ (Київ). Як оператор зняв стрічки: «Мій давній друг» (1971), «9 травня і на все життя» (1974; обидві — реж. Л. Букін; приз 4-го Респ. кінофестивалю дит. і юнац. фільмів, Суми, 1975), «Хліб України ювілейного року» (1977, реж. А. Федоров), «Поріг» (1989), «Відкрий себе» (1991; обидві — реж. Р. Сергієнко), «Ой горе, це ж гості до мене» (1989, співавтор сценарію), «Світ Параски Горицвіт» (1992; обидві — реж. П. Фаренюк), «Притулок» (1990, реж. Л. Огієнко; приз «Сріб. орел» 4-го Мкф істор. кіно, Париж, 1991). Реж. фільмів: «Сектор мовчання» (1970; приз 2-го Респ. кінофестивалю «Молоді — молодим», Дніпропетровськ, 1971, срібна

медаль Мкф «Кіномарина-73», Одеса, 1973), «Леся Українка і Грузія» (1971, співреж.), «Шлях до тунелю» (диплом Респ. кінофестивалю, м. Жданов, нині Маріуполь Донец. обл., 1975, приз «Сріб. голуб» Мкф у м. Ляйпциг, Німеччина, 1976), «Кононови» (обидва — 1975; гол. приз 4-го Респ. кінофестивалю «Молоді — молодим», Харків, 1976), «Україна сьогодні» (1978; диплом журі Респ. кінофестивалю «Людина праці на екрані», м. Кременчук Полтав. обл., 1978), «Меланчине весілля» (1979; диплом і приз ЦК комсомолу УРСР 10-го Респ. кінофестивалю «Молодість», Київ, диплом і приз «Сріб. голуб» Мкф докум. короткометраж. фільмів, Ляйпциг; обидва — 1979, гол. приз і диплом журі 5-го Респ. кінофестивалю «Людина праці на екрані», м. Ворошиловград, нині Луганськ, 1980), «Отак і пишу. Остап Вишня» (1982), «На червоній косі» (1986; гол. приз Вкф, Алма-Ата, нині Алмати), «На Різдво» (1989, співреж., оператор, співавтор сценарію), «Дім. Рідна земля» (1990, автор сценарію; гол. приз 1-го Вкф, Київ, 1991), «Заповіт Йосифа Сліпого» (1995, оператор, співавтор сценарію), «Іван Марчук. Голос моєї душі» (1999), «Гамлет з хеппі-ендом» (2003, оператор; золота медаль Ханжонков. кінофестивалю, Москва, 2003, Гран-Прі «Золотий кадр» Мкф докум. фільмів «Кінолітопис», Київ, 2004), «У село приїхало кіно» (2012, співавтор сценарію); серія д/ф «Жіночі портрети» (2003). К. — яскравий майстер кінодокументалістики, зняті ним стрічки — це фільми-роздуми про людину, жодний з яких не вписується в рамки окремого жанру. Його кінокартини познач. глибоким худож. пошуком, багатогран. вирішенням образів, особистим стилем, багатомірністю думки; вони порушують гострі життєві проблеми, сповнені людяності і нац. гідності.

Рекомендована література

1. Горський В. Кризь віки. Кінорозповідь про видатного філософа України прийшла до глядача через 16 років // Україна. 1989. № 6;
2. Шудря М. Голос його душі // ДУ. 1999, 2 січ.;
3. Брюховецька Л. Приховані фільми. Українське кіно 1990-х. К., 2003;
4. Зубавіна І. Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті. К., 2007.

[І. Б. Зубавіна](#)

Бібліографічний опис:

Коваль Олександр Іванович / І. Б. Зубавіна // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-9157>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).